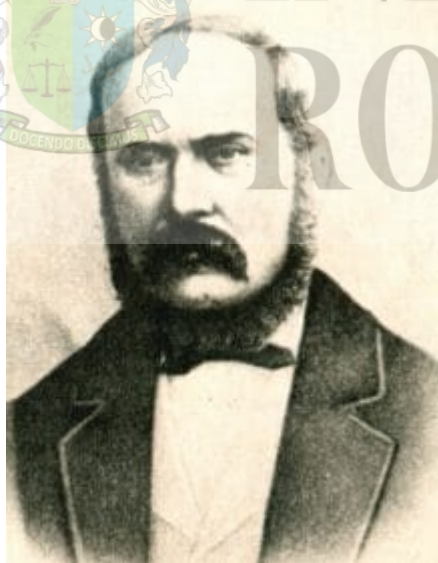

Andrei Mureșanu s-a născut pe 16. XI. 1816, în orașul Bistrița din Transilvania, într-o familie de greco-catolici, părinți fiindu-i Eftimia și Teodor. Tatăl său era un mic întreprinzător, prezentat de către G. Călinescu în Istoria literaturii române de la origini până în prezent ca fiind morar de scoartă de argăsit, din care abia asigura susținerea familiei sale, a soției și a celor trei copii (Ștefan, Vasile și Andrei). Rămăși orfani de tată, doar Andrei este susținut să urmeze cursurile școlii, acesta fiind înscris la Școala Normală din Bistrița, în 1825, unde urmează și cursurile de liceu, după care, la Blaj, va studia teologia și filozofia. I-a avut drept profesori pe Timotei Cipariu și pe George Barițiu, de care se va apropia foarte mult. În 1839 va deveni colaborator al revistelor Foaie pentru minte, inimă și literatură și Gazeta Transilvaniei, semnând cu diverse pseudonime: Serețeanu, Urziceanu sau Eremitul din Carpați (conform tabelului cronologic al lui Constatin Mohanu, în vol. Andrei Mureșanu - Deșteaptă-te, române!, 2003).

Ioan Rațiu menționează poezia de debut, în lucrarea Andrei Mureșanu - Viața și opera, reeditată în 2016 la Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș: Cea dintâi poezie a sa este <<Fetița și păsăruica>>, publicată în 1839. Colaborarea cu revistele menționate mai sus este foarte durabilă, Mureșanu publicând și diverse articole pe teme literare, legate de artă etc. Ion Buzași, în monografia Andrei Mureșanu, 1988, preciza: Andrei Mureșanu devine <<redactorul secundar>> al foilor brașovene, dar ani în șir, când Bariț era nevoit să părăsească Brașovul (...), grijile redacționale cădeau numai în sarcina poetului: <<Oricând eu aveam să întreprind călătorii mai îndepărtate - își amintește Bariț - (...), el totdeauna purta sarcina redacțiunii cu zel și pricepere>> (M. Anghelescu, G. Bariț și contemporanii săi, vol. V, 1982). Legat de activitatea publicistică, D. Păcurariu afirma în Istoria literaturii române, II, București, 1968, p. 568-572: Publicistica lui Mureșanu cuprinde o serie de articole referitoare la probleme ale creației literare și artistice, foarte interesante pentru înțelegerea concepției estetice a autorului, a gândirii sale filozofice și sociale în general.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

O parte întinsă a acestor articole se ocupă de lămurirea unor noțiuni elementare: rimă, <<cădintă>>, eleziune, vers alb, hexamtru ș.a. Va colabora și cu Telegraful român din Sibiu. Aici va publica un articol cu titlul Românu și poezia lui, susținând faptul că: Poezia a fost și va fi apostolul și propășitorul libertății, cu care este așa strâns rudită. A fost și conțopist (concepist guvernial), activitate în care nu se regăsește, a fost și translator de limbă română și traducător (din Young și Tacit). Singurul volum de poezii al lui A. Mureșanu apare în 1862, Din poesiele lui Andreiu Murășanu, pentru care va primi de la Astra și un premiu de 50 de galbeni. Un an mai târziu, în 1863, poetul se stinge (12 octombrie), fiind inițial înmormântat în Brașov, în cimitirul Bisericii de pe Tocile. În 1882, va fi reînhumat în cimitirul Groaveri din Brașov. Andrei Mureșanu este cunoscut prin faptul că poezia sa intitulată inițial Un răsunset, cunoscută sub titlul adaptat după primul vers al acesteia - Deșteaptă-te, române!, a devenit imn național al României după 1989.

Textul poeziei a fost scris în 1848, Mureșanu fiind unul dintre fruntașii revoluției, poezia transmițând un puternic mesaj patriotic, atât de necesar celui an revoluționar. Pe lângă tematica patriotică a creației sale lirice, Mureșanu abordează și alte teme literare: pe cea a naturii - Raza cea de primăvară/ Peste câmpuri oscila,/ Și-n crepusculul de seară/ Mii de flori se răsfăța (Teodor și Măriuța) și a iubirii: A naturei desfătare/ Vrând să guste liniștiți,/ Ies doi tineri la plimbare/ Printre arbori înfloriți.//(Teodor și Măriuța).

Regăsim și tema sorții, D. Păcurariu afirmând în Istoria literaturii române, II, că: Există, într-o serie de poezii din perioada de început, o tendință vădită spre pesimism. Viața, în care stăpânesc răutatea și nedreptățile, îl apasă pe poet (...): Așa și eu, ursită, petrec zilele mele/ Departe de ce zicem în lume fericit;/ Speranțele spre bine îmi sunt suspinuri grele,/ Ce noaptea se deșteaptă și-n zi nu ia sfârșit” // (...) Dar unde mă voi plânge, pe cine să pun vina?/ Așa mi-a fost ursita, din veac am fost menit/ Să văd mărul de aur, dar să nu-l prind cu mâna,/ Să fiu eu mărturie la cel ce-i fericit.// (Așa mi-a fost ursita). În unele creații, Mureșanu abordează și tema sorții întregii țări, pentru care suferă, cerându-le străbunilor dovezi că faptele lor n-au fost vrednice de crunta soartă a suferinței naționale: Atunci întreb ursita, cu ce drept ne apasă?/ Ajungă-i tirănia ce seculi am cercat;/ De patru seculi soartea nemic nu va să lasă;/ De patru seculi noaptea-i și ceață necurmat.// Ieșiți voi umbre moarte, eroii gîntei mele,/ Și dați dovezi la lume, ce-atât v-a înnegrit!/ Strigați în gura mare că voi d-atâtea rele,/ Ce cercă strănepoții, nu v-ați vinovățit! (Glasul unui român).

În poezia Omul frumos, Mureșanu abordează tema frumuseții spirituale a ființei umane, atunci când acesta dă dovadă de virtute, de credință neclintită în bine și în idealuri înalte, când țintește către dreptate, când are sufletul curat, capabil de iertare, când omul e creștin și un căutător al păcii: Frumos e omul, Doamne, când mintea e regină, Frumos e omul, Doamne, cu inimă curată,/ Cu floarea conștiinței de crime nepătată,/ Sincer, nefățurit;/ Conspire lumea toată, răzbată-l orice soarte,/ Închidă-l să nu vază lumina pîn'la moarte,/ Și iată-l neclintit!//, Virtutea-i va fi scutul și-azilul de scăpare/, Frumos e omul, Doamne, cu generozitate,/ Când iartă pe tiranul ce-apasă p-al său frate/ De ce nu vine, Doamne, a ta împărăție,/ Când oamenii să șteargă și umbra de sclavie,/ Fiind creștini curați;/ Și-n locu-i să domnească dreptatea nepătată,/ Egala-ndreptățire și pacea-adevărată,/ Ca între fii și frați!//.

Se remarcă în versurile lui Andrei Mureșanu faptul că poetul este o conștiință înaltă, cu idealuri nobile, cu mari aspirații la adresa neamului și a omului, în general, o conștiință cizelată de credința în spiritul umanității și în evoluția acestuia și a acesteia, un spirit revoluționar, încărcat de o puternică și mobilizatoare dorință de libertate și de dreptate, un apărător al valorilor ființei naționale, îndemnând la curaj, la prețuirea trecutului și a eroilor. Nu este de mirare cum de un astfel de om, un astfel de creator, a scris, în 1848, versurile poeziei *Un răsunset*, versuri devenite, după cum am menționat mai sus, versurile imnului național al României, un adevărat păstrător al credințelor profunde și al marilor idealuri care l-au definit pe Andrei Mureșanu, cel care, prin acest poem, reușește să devină un purtător al glasului întregului popor, al întregii ființe naționale.

În aceeași lucrare amintită, D. Păcurariu afirma: *Lirica patriotică a lui Mureșanu culminează cu <<Un răsunset>>. Creată în focul evenimentelor revoluționare de la 1848 și cântată pe melodia lui Anton Pann, poezia a devenit marșul revoluționarilor ardeleni, o adevărată marseilleză românească (cum a numit-o Bălcescu), care a mobilizat poporul la luptă și a asigurat autorului gloria de poet al revoluției și de bard național (...). Chemarea la luptă nu e adresată doar națiunii române din Transilvania, ci întregului popor român asupra din toate cele trei mari provincii. (...) Invocând momente înălțătoare ale istoriei naționale, pentru a-i îmbărbăta pe revoluționari, poezia de referă, semnificativ, la Mihai, Ștefan și Corvin, ei ilustrând în fața lumii eroismul poporului român în fiecare din cele trei provincii.*

Poezia ne impresionează prin tonul înălțător, prin prețuirea manifestată față de atâția eroi ai țării, față de conducătorii care au dat verticalitate acestui neam, care, în accepția lui Mureșanu, trebuie să fie mândru de trecutul său, de înaintașii de seamă și care trebuie să aibă curajul de a lupta pentru unire, pentru ridicarea din soarta potrivnică și nemeritată, pentru a croi un alt destin, demn, propriu, împlinind idealurile de secole ale întregului neam românesc și ale eroilor țării: *Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,/ În care te-adânciră barbarii de tirani!/ Acum ori niciodată, croiește-ți altă soarte,/*

*La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!// Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume/ Că-n aste mâini mai curge un sânge de roman,/ Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume/ Triumfător în lupte, un nume de Traian! // (...) Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,/ Româna națiune, ai voștri strănepoți,/ Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,/ <<Viață-n libertate ori moarte>> strigă toți. // Preoți, cu crucea-n frunte căci oastea e creștină,/ Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt./ Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,/ Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ! Eminescu îi dedică poetului în poezia *Epigonii* o strofă memorabilă: *Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită,/ Rumpe coarde de aramă cu o mână amorțită,/ Cheamă piatra să învie ca și miticul poet,/ Smulge munților durerea, brazilor destinul spune/ Și bogat în sărăcia-i ca un astru el apune,/ Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.//**

Breviar

ANDREI MUREȘANU, PUBLICIST

POETUL revoluționar al **Hârtăbului**, al cărui început, „Deșteaptă-te, române!”, și astăzi stăruie ca o chemare la permanență trează, a fost unul dintre publiciștii cei mai însemnați ai timpului său. De aceea scoatim foarte încredințat redarea lui la actualitate, în colecția **Revizuirii**, cu volumul **Reflexii**, ediție îngrijită, prețioasă, note și glossar de Liviu Gidănescu (Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977). D-na începe prefața cu acest preambul:

„Cine citește articolele lui A. Mureșanu, observă subordonarea lor ideii de **sincerizare** a culturii materiale și spirituale românești cu ritmul civilizației și culturii europene.”

„Între-devăr, sintagma „la spiritul timpului”, reverență de mai multe ori sub conștientul său, ne recomandă pe Andrei Mureșanu ca pe un spirit prescursor, la lucrul cu „spiritul timpului” cu precizie și cu conștiință de tot felul, rămânând anacronice ale vechii orânduiri feudale.”

O altă mare a spiritului său este concepția înalt educativă demersiv-serioasă să ridice nivelul cultural al revoluției sale. În acest scop, limbajul său este atât de înalt și atât de clar, care se străduiește să fie pe înțelesul tuturor și nu se fletește să-l înălțecă în paranteză unele din neologisme, fie, mai rar, prin conceptul latinesc, fie cu acronimul **senso**. Astăzi instinct este **bolă**, **parafraza de sine**, „spontaneitate, ca - căderea 475, **șerbet** (sic) - la poezie, **relativă** - rîmă, **carie** - pasquet, **pașos**, **fluter** - trîmă, **tilmă** etc.”

Alte cuvinte care, latinisme sau neologisme ale vremii, sînt tălmăcite deosebit de bine, în înțelesul cititorului observativ. Intrăm în din pasaje în care autorul măiestrește despre sine, și atunci spune că este să cînte pe cele opt glasuri, ba chiar face „și cite o gurgușă și notăm”, în **Gîmbar** ni se dă o nouă savantă privitoare la mitologia **Gorgonă**. În realitate o vorba de „tril la psaltichie”, după August Scriban. O altă notă economică la conceptul „hîrtăbulismului”, ne trimite la un vechi cântec erotic german. Din text se vede însă că o vorba de „puterea cea împreună a saibel și a cărții cea strîmbe”, adică de puterea papalității, spirituală și temporală, totodată sub Grigore al VII-lea, cu numele de boier Hildebrand, care la apoteozat în două rînduri pe împăratul Henric al IV-lea, alîndu-i să facă drumul de penitență la Canosa, în anul 1077 al erei noastre.

O altă eroare la note este filiația lui Popin cu Scribi din Carol cel Mare. Adevărul este invers: Carol cel Mare a fost fiul lui Popin cel Scurt. Mici erori comise și autorul, ca atunci cînd crede că Ostan a fost răscădat în Anglia înainte de ivirea lui Shakespeare. Între aceste două celebrități este o distanță de peste un veac și jumătate, dar „invers, Ostan fiind populizat de Macpherson în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Cred că Andrei Mureșanu se mai înșală și cînd atribuie zădărnici erori istorice cadute din Transilvania, cavalierilor (sic) francmasoni (7).”

Nu stă de acord cu înțelegutul poet și publicist cînd se ridică împotriva iconoclastilor de la Nicula, estifind frumose lor artă, de pictură naïvă pe sticlă, cu „monstruoase și spoliatoare de cruci și cruce”. Afirma înăd că și acum un secol și un stert, oștrele lor,

astăzi prețuite în lumea întreagă, erau răscăpătate „nu numai în lungul și latul țării noastre, ci încă și în vecinele principate Moldavia și România (Țara Românească)! Așa că nu este cazul să „despăzim în popor” un astfel de fin, mai răscăpat în privința săgerii iconoclastilor, și prin aceea să lîcem călea la altă cîrpa de săgeri”. Deputatul ar putea fi și de partea lui, după adagiul „de gustibus non disputandum”.

OMARE parte, aprinde o jumătate din carte, tratând probleme de literatură și de artă. Ca poet, Andrei Mureșanu este partizan al versificației tradiționale cît mai corectă, și cu atare îl pune la punct pe tîndărul Vicențiu Babeș, pe chestiuni de rîmă mai alea, neaferind asemănările trujiane lui Tocococul, deși ele protiferază în poezia populară, pe care o admiră fără rezervă. Recomandările lui în acest sens, sînt dintre cele mai bune, dar astăzi cu totul neactuale, ca să nu spunem total „deșăpăte”. Andrei Mureșanu admite și versurile albe, cu condiția respectării metrelor. Cu măsurile, exclamă:

„Arăcați numai un vers de ale mie în care să-mi fi pierdut cu ritmul sau tactul!”

„Despre clasici spune că sînt „mai noșturi”, iar dintre moderni sînt cîțai Klopstock, Lessing, Schiller, Goethe și Jean-Paul, Béranger, Alfieri, Casanova, Pindemonte, Fusco, Walter Scott, Byron și Shelley.”

Andrei Mureșanu concepe poezia ca „limba de comunicație între cei apăsări și înfărați cu marca slavici”. Mai mult încă: „Poezia a fost și va fi intenționa apăsării și propulsării libertății băie, cu care, cu vînt sau de strîmă rîmă.”

Patriotul vede situația culturală a românilor din Transilvania, interioră și înălțată din țările românești:

„Tîndăr de poezie Carpați alba a înălțată și cîțai și a scrie românești, și irticea conștientă ce-i cade în mîna sînt poeziile unui Eliade, Bolintine, Alexandru, Rosetti, Bolintineanu ș.a. Tot sau românești și în Moldova, unde și se deservite loc de mic, poezie unor Asachi, Nezeuș, Al. Alexandru, Șton, Negri ș.a. l.l. În timpul acesta, tîndăr nouă, ardelenă, aa, bîrănean, căruia pîmî în spîmînt de față mai și de îndemnată și cîțai cîțai cu versuri în limba română, deși, poezie Patrimoniul Domaniștii de loca acelu românii bîrăta, advocatul Anonim, sau Leonard din Lăncăștea, Arșar, Pîrău și Tîbe ș.c.l., care astăzi loc de cîțai loca rîmă.”

Acute erori sînt din 1883 și nu se pot înălțate „Gîrta Zamolțului”.

O serie de articole tratând despre poezie, versul alb, muzică, pictură, trim, „artă sau mîntrele cele frumose.”

Patriotul respinge cu temeinice argumente istorico-filologice teoria lui Schulze despre romeni.

Pedagogul național stăruie asupra rolului educativ al familiei, în strictă concordanță cu școala, deplîngînd totodată la compatrioții săi o „artă de mîia rîmă pentru școala”, fecit „jale” și „cîrîmă”.

Cu modestie, poetul se scutură de orice ambiguitate literară:

„Eu nu sînt literat, și nici scriu pentru literati cari n-au trebuință de a mea povă. Înaintea ochilor mei stă spușoștea plîbea, poporul cel „de rîmă, de a cărui înălțare în cultură, bună stare și înflore materică și spiritală, m-as bucura din adîncul sufletului și încă în asocia măsură, în care mă întristez astăzi, vîrîndu-l așcînd în nepotul înălțare și mînt, lipsit de tot felul de cunoștință, atîl în privire sufletească, cîțai și trupăcă, prin urmare expus la rîpa porței, ce în seurt poate să urmeze; et este — după puțin însemnătoarea mea părere — acea parte constitutivă la trupul unei nați, de la a cărui cultură sau ordine, înălțare sau aneviere, viață sau moarte, sîrăa pentru todeana spumera sau rădicarea, înflore sau cîrîmă întregei nați.”

Încheie cu această spîmîntă perimă de față pentru patrioșismul și talentul marșal educator național care a fost Andrei Mureșanu.

Vom reveni cu observații de ordi filologice și metodice, în privința reditării clasicele noastre.

Șerban Cioculescu

Miriștea

Ca să fi am înbeg, oțitea sint necesare...

Ca să fi am înbeg se cuine să cunoști nesfîrșita melancolie a jeteurilor potrei, a seuride peste care alunecă nani, anii și, în pînjime cîntă două zăchînzări, coceri...

Ca să fi am înbeg se cuine să știi cum are să cîmpia sub razele soarelui, sub razele lunii, sub ploile calde ale verii, sub reciile ploii ale toamnei, sub acelu trase pînt în stare să schimbe conținutul universului și al inimii omenești.

Ca să fi am înbeg se cuine să știi cum are să cîmpia cum se întînderea ei se apuce înmăsu gîlbenuș de ou al rîpăiei, cînd umbră griu și fînzăne parumbul, cînd dîmă plîmăză istorice și fundamentele, sau celelalte deșira care se vorbește mai puțin, dar sînt, nu mai puțin, burzoa zăchîntă și dușina, oșvîd și trîntul pe care, în nopțile întinse, ca cîră beznă și așvîd dîrșici și caie de facuri rîșteie, cu oțite voluptate și rîmă cîntă, pîmînt, în astfel de nopți, cînd lumea pendulează între realitate și mătură, fîmă de pe un alt tîm, chiar ale diavolului, trimis să i fure, cînd i-ar cuprînde somnul, pe cel ce a pînt hîrșite, cum m-au lîmă pe mire adîmă, în căpîră, dîmă, dîmă în gîlșie pîntă un cîmă de omne albe, în timp ce lae le cămăz, dar conținutul să așvîd hîrș cap, sunîndu-și copitele peste acei ușor cîmă de oase albe.

Ca să fi am înbeg, oțitea sint necesare... Să știi cum are să cîmpia în sîmțimul cînd nu e nici ogar, nici lan, și devine o realitate cămă pîmții nopți n-au arent să i gîșie și să i cîntă fîmă. Legi care au schimbat oțitea în jurul nostru fac ce vîntă oțitea ipostaze a cîmă și se fie tot mai scurtă și s-au pîntă ca, pentru genera oțitea vîntă, cîmănt ce o demunșă și nu mai arent, care sînt în perșă, vîntă.

Da, în vîntă oțitea, care dîmă cîntă ce pîmțimă ne o dat ce cîntă de pînt și a rîmănt peste noi pîntă, cînd tot încercînd să mă pîntă, cel ce mă pîntă să fi fecit an de-a rîmă, și mîntîrînd întîndemă, cîntă, în sîmțimul nostru, de fiecare dată m-am întors cu un ochi întîndător, cu vechi burzoa rîmănt de acupărie, în vîntă oțitea, spun, vîntă chip al cîmănt, deșira care v-am pîntă, s-a redîntă deșiră oțitea mea, încîntîndu-mă imediat și ledelung, așvîd din mine sîntă resentiment, îmbăgîntu-mă de neînșipit.

Se vorbește despre noi. Sînt oameni care cu oșvîd, sau numai au vîntă cur, și vîntă deșira ei. Ce au pîntă să vîntă, ce au pîntă să vîntă și un înel, sau o mie de înel, un cercel, sau o mie de cercel, a bîrșă, și o mie de bîrșă. Iar unii dîmă ei, după unii groșe de așvîd, lîngari de ou: minuscule bicrie — ca pentru șabloni — pîntă cu zăchîntă.

Iar eu mă întors și spun: dacă n-au stat a dimunșă întregă, a omîntă, iar apoi un lung ogar, sub razele soarelui, pe întînderea unei mîntă, n-au vîntă și n-au arent nimic.

Și dacă a dîmă mîntă și spun: în sîmțimul vîntă, au arent un vîntă și am să am pîntă la sîmțim vîntă, dar așvîd tot — arent din lume.

Dumnezeu mi-e mîntă că spun oțitea.

Geo Bogro

Filosofie și cultură

Taina perenității

EXISTĂ scrieri pe care trecușii sîntimul, deapă de a-i amena în uitare, nici face parțial și mai aprinde. Există opere care înălțate și se întors în conștientă culturală a umanității mai pîntă de stricta lor șablonare istorică. Normal scrierilor mari, deapă vîntă, le este dat să descopere taina perenității, a întinșii perpetue. O experiență milenară ne arată că această taină nu trebeie călătărită nici dîmă, nici dîmă de omene, că ea se află în șablonă noastră lume. Și e cîntă cum unii mai au tîmă iluzia că nu-i poți supra-vîntă, nu poți coceri o „fîrșă” de nemurire dîmă trîmă „sub specie eternității”, detașat de timp și istorie.

Metafara jurnalul de files nu a dîpărit eu totu, chiar dacă ea nu și se mai înfîmșă după modelul construit de abatele Bełemond.

Între un trecut nu prea îndepărtat, o fermă de evaziune, de norăgăre era epimînșăntă lidit, anistoric, șablon, caracterizat prin înșablonitatea sau norăgăre de a vedea rîmă: contradicțiile dispar, conflictele se tocește, totul este acoperit cu o pulbere fină din aurul șablonăriei și ficșilor. O asemenea altitudine, de șablonărie dîmă, este incompatibilă cu o conștientă critică și cu spiritul revoluționar. Fără de care nici o cultură, nici o civilizație, nu poate progresa.

La polul diametral opus se află atitudinea — la modă astă în unele cercuri din Occident — pe care am putu-o caracteriza ca un **postimism catastrofic**: ea profesională dispariția fatală a civilizației, dezșablonarea culturii sub presiunea unor crize mortale. Dar acelu sînt platforme de pe care nu se pot lansa rațelele comice ale vîntăbului, nu se poate accede către absolut. Cîră paradoxal eternității la seară umană este să ai o conștientă acută, dramatică și anapăa a relativității și istoricității, care, la rîmănt lor, îți află garanția împotriva eferențului și derizorului în aspirația către absolut.

Cum se spunea Elie Faure despre

cultura Egiptului antic are o valabilitate mai generală pentru istoria culturii: „Egiptul nu va ajunge la echilibrul filosofic, la acel sens al relativității care de dîmăra faptei sale și care, dezvoltăndu-se adevărată, cașvîntă raporturi cu totalitatea lucrurilor, ne acordă, în armonia universală, pîntă de centru conștient al ordinii pe care ne o impune...” Egiptul mare din prima avîntă „ale de eternității”.

Între avîntă și o altă cultură nu a fost într-adevăr, pîntămă de setea de absolut, de dîmă de eternitate ca cea egipteană antică. În aceasta constă grandoearea unică a culturii grecești, dar și o cură esențială a epimînșării sale. Propoziția este absolut nu este posibilă fără un sîmț puterice al relativului, fără o luminată conștientă istorică. Paradoxul esențial de mai sus este un adevăr mai adînc și mai general: întîndă, deșablonărie de absolut, de nemurire nu lîngari sau nu ar trebui să lîngari din nici o cultură — altmînșă nămăntă de a crea opere perrene apure nemăntăvite, fără șea. Numai că o cultură nămăntă îl poate înălțate pe om pe atîntă cîntă, îl poate oțitea un ideal de perfecție, dar îl poate și șablonă, dacă nu se aprinșă pe o conștientă lucidă a istoricității faptelor de civilizație.

Privind lucrurile din acest unghi de vedere, vom putea spune cu deplină înșablonărie și cu bune rezultate oțitea șablonărie despre „moartea fatală a culturilor”, o oțitea rădăcină umană, în stare a deșira semnificațiile perrene, a deșira înșablonărie omenească pierderii al mesajului înșablonărie de civilizație.

Din această perspectivă putem de asemenea înșablonărie mai clar de ce nu totu cel ce trăiește în zilele noastre și se arent dîmăntă de muze sînt contemporanii noștri și de ce prîntă contemporanii noștri se nămăntă astăzi scrierile care ne-au precedat cu secole și chiar milenii.

Al. Tănase

România literară 7

George Călinescu, în Istoria literaturii române de la origini până în prezent, îl numește pe Mureșanu cântărețul anului 1848 în Ardeal, acesta apreciindu-i opera poetică drept una mai mult ocazională, remarcând și existența unor poezii de sentiment (Teodor și Măriuța, Măriuța bălăioară etc.), dar și

aerul profetic așa de grav și de sincer în tristețea lui. Ion Buzăși, la p. 87 din monografia menționată deja, consideră că Andrei Mureșanu este cel mai însemnat poet liric al Transilvaniei, până la Coșbuc, prin care se statornicește o coordonată fundamentală a poeziei ardelen: mesianismul, iar Dumitru Micu în Scurtă istorie a literaturii române, I, 1994, menționa:

Conotațiile inefabile trezite de memoria istorică, asociațiile ce se creează spontan, chiar subconștient, cu poezia de mai târziu a mesianismului național (Eminescu, Coșbuc, Goga, Blaga, Cotruș) împrăspătează cântarea deșteptării noastre neîncetat, dându-i o vibrație inedită, ori de câte ori e recitată sau intonată (...). Aurel Rău, în lucrarea intitulată Andrei Mureșanu - În răsăririle magicului, Cluj-Napoca, 1996, afirma că poetul este un glas distinct inclusiv prin lupta cu o limbă literară încă neașezată și că prin Mureșanu poezia cultă din Ardeal, pe filiera ei lirică are primul glas românesc binecuvântat. De-a lungul timpului au apărut numeroase articole despre A. Mureșanu. Astfel, în Orizont nr. 6 din 01.06.1964, Lucia Jucu Atanasiu remarcă unele procedee ce revin cu insistență în poezia sa: repetiția, enumerarea, invocarea, în România literară din 9.07.1977, Șerban Cioculescu nota:

Ca poet, Andrei Mureșanu este partizan al versificației tradiționale cât mai corecte, iar în ediția din 12. X. 1988, Ion Buzăși scria: Conștiința literară românească a văzut în A. Mureșanu pe cântărețul nădejdlor de libertate națională a românilor din Transilvania. În Steaua nr. 10 din 01.X.1988, Ion Buzăși îl citează pe I. D. Bălan din Condiția creației, Portrete, Buc., 1968, p. 163: Mai e încă mult loc de cercetare pentru a stabili cum se cuvine contribuția lui Andrei Mureșanu la dezvoltarea gândirii estetice românești, a teoriei și a criticii noastre literare.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*

Panoul Romanța... imnului național din Muzeul Casa Romanței din Târgoviște prezintă partitura imnului Deșteaptă-te, române! ce are la bază romanța Din sânul Maicii mele de Anton Pann. Fotografie publicată prin amabilitatea domnului Andrei Vasiliu.

Un portret al omului Andrei Mureșanu, în esența sa spirituală, este creionat de Ioan Rațiu, în monografia scrisă cu intenția de a reaminti cu pietate memoria bardului național de la 1848, lucrare în care notează:

Înșuririle sufletești ale sale încă sunt toate alese și frumoase, Ca român, mult și mai presus de toate și-a temut libertatea națională, Pe teren politic este radical: el vrea numai români liberi pe pământ liber, Ca învățător și profesor este părintele adevărat al elevilor săi, În ce-i privește sentimentele morale, este riguros și plin de credință, În familie este soț blând și plăcut (poetul s-a căsătorit în 1842 cu Susana Greceanu, cu care va avea 8 copii, dintre care, la moartea poetului, mai rămăseseră în viață doar doi, George și Eleonora), era bunătatea întrupată față de oricine, ajută pe cei necăjiți și asupriți etc. Păstrăm acest portret remarcabil al lui Andrei Mureșanu, precum și poezia ce a devenit

imn național, poezie a deșteptării conștiinței naționale a tuturor românilor, poezie a demnității și unității acestora, poezie care va avea, peste timp, în toate generațiile ce vor urma, un puternic, permanent și mobilizator răsunset.

Prof. Monica Gherghel Răduț

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*